

15. december 2020

Sagsnr.: 20/09637

Klagenr.: 1012211

KJE

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

OPHÆVELSE af påbud i sag om retablering af beskyttet mose i Vejen Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 3, jf. § 73, stk. 5, jf. § 78, stk. 1.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 25. juni 2020 om påbud om retablering af beskyttet mose på matr. nr. A og A 3 Vejen By, Vejen, og matr. nr. A og A Gammel By, Læborg.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

¹ Bekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 21. juli 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer og lejer af matr.nr. A 3, der er repræsenteret ved konsulent.

Klager har navnlig anført, at

- der ikke er tale om en tilstandsændring, da der har været opført skydetårne og foderautomater på arealet i mange år i forbindelse med udøvelse af jagt, og
- at de jagtligge indretninger er lovlige efter jagtlovgivningen, hvorfor de ikke kræver dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

Klagepunkterne er nærmere uddybet under afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

Området

De omhandlende matrikler er alle en del af Vejen Mose, som er en gammel højmosé på ca. 400 hektar beliggende ca. 2,5 km nordvest for Vejen. Moseskomplekset består af hedemosé, eng og søer samt spredt træbevoksning.

Det fremgår af Danmarks Miljøportal,⁴ at de i sagen omhandlende matrikler alle er registrerede som beskyttet mosé og sø.

Vejen Mose og omhandlende arealer er alle beliggende i Natura 2000-område nr. 86 indeholdende habitatområde H75 og fuglebeskyttelsesområde F54. Udpegningsgrundlaget er bl.a. nærringsrig sø, nedbrudt højmosé, tørvelavning, tidvis våd eng samt trane.

Den påklagede afgørelse

Vejen Kommune har den 25. juni 2020 efter naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, meddelt påbud om at lovliggøre en række ulovlige forhold i beskyttet mosé på matr. nr. A og A 3 Vejen By, Vejen samt på matr. nr. A og A Gammelby By, Læborg.

Vejen Kommune har i påbuddet bl.a. fastsat flere vilkår til retablering af mosén herunder, at seks skydetårne skal fjernes, at fundamentet til et skydetårn skal fjernes, at ni opsatte foderkasser skal fjernes, og at der skulle fjernes grenaffald, så cyklister og gående kunne færdes på stierne i mosén.

Det fremgår af afgørelsen, at den aktuelle sag er indledt ved, at Vejen Kommune på baggrund af en anmeldelse om adgangsforholdene til mosén fra A 1 har foretaget tilsyn på matriklerne henholdsvis den 22. og 27. april 2020 samt den 5. maj 2020. Kommunen har i den forbindelse konstateret, at der inden for det sidste halve år er foretaget en række tilstandsændringer i beskyttede moséarealer. Kommunen har bl.a. konstateret, at der

⁴ Arealinfo, <https://arealinformation.miljoeportal.dk/html5/index.html?viewer=distribution>

på matr.nr. A er opført fire skydetårne i træ, opstillet på betonfliser, som ifølge kommunens vurdering er ca. 7-8 m høje. Derudover har kommunen konstateret fire foderkasser. Herudover har kommunen konstateret, at der på matr.nr. A er opsat et skydetårn og tre foderkasser, og at der på matr.nr. A er opført et fundament til et skydetårn samt opstillet to foderkasser. Endeligt er der på matr. nr. A 3 opsat et skydetårn.

Det fremgår af sagen, at Vejen Kommune har afholdt et møde med klager den 7. maj 2020 om de konstaterede forhold. Kommunen har herefter den 18. maj 2020 sendt et partshøringsbrev til klager og et varsel om påbud.

Klager har i høringssvar af 28. maj 2020 navnlig anført, at skydetårnene lever op til kravene i jagtlovgivningen. Klager har endvidere anført, at der har været drevet jagt på arealerne i mange år, hvor skydetårne og foderkasser har været anvendt. Det er på denne baggrund klagers opfattelse, at der ikke sket nogen tilstandsændring. I forhold til anvendelsen af foderkasser, har klager anført, at tilførslen af næringsstoffer er så lille, at det ligger under en bagatelgrænse.

Vejen Kommune har i påbuddet lagt til grund, at Vejen Mose er en gammel højmosé på ca. 400 ha, hvor der tidligere er blevet indvundet tørv, og at mosén består af flere naturtyper, herunder hedemosé, hængesæk, hede, eng og søer. Kommunen har vurderet, at de forskellige anlæg er placeret på § 3-beskyttede moséarealer, hvor der ikke må foretages ændringer af tilstanden, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

Vejen Kommune har i afgørelsen anført, at der ikke tidligere har været tårne på arealet, og at kommunen anser de opsatte skydetårne for at være i strid med naturbeskyttelseslovens bestemmelser. Kommunen har henvist til naturbeskyttelseslovens formålsbestemmelse i § 1, stk. 2, nr. 1 om, at loven tilsigter særligt at beskytte de landskabelige værdier.

Kommunen har vurderet, at skydetårnene af de pågældende størrelser fremstår skæmmende og ikke-hjemmehørende i et stort og internationalt værdifuldt naturområde som Vejen Mose. Ifølge kommunen forringer skydetårnene de landskabelige værdier. Kommunen har bemærket, at opstilling af skydetårne også reguleres i jagtlovgivningen, hvoraf det følger, at skydetårne kun må opstilles i skove, men at sådanne tårne ikke må placeres i det åbne land som tilfældet i den foreliggende sag.

Kommunen har endvidere vurderet, at de opsatte foderkasser udgør tilstandsændringer i strid med naturbeskyttelsesloven. Kommunen har lagt vægt på, at foderkasserne fremstår landskabeligt skæmmende og som fremmedelementer i mosén. Hertil kommer, at udlægning af foder medfører en øget næringsstofbelastning af en meget næringsfattig naturtype.

Klagens indhold

Klager har anført, at Vejen Kommune ikke har forholdt sig til at jagtlovgivningen regulerer opsætning af jagtlige indretninger, hvorfor klager har anmodet Miljø- og Fødevarerklagenævnet om at ophæve afgørelsen og hjemsende den til fornyet behandling hos kommunen.

Klager har videre anført, at de omhandlede skydetårne ikke har en højde på 7-8 m, som lagt til grund af kommunen. Klager har uddybet, at skydetårnene står i eller ved træbevoksninger der er over 0,5 hektar, ligesom de overholder kravene til højde og materialevalg og falder naturligt ind i landskabet.

Videre har klager anført, at jagtlige indretninger af en tilstrækkelig højde er nødvendige for at kunne bekæmpe mårhunden, som er blevet mere udbredt de senere år, ligesom de er nødvendige for at regulere bestanden af kronvildt, der kan forårsage markskader og trafikulykker.

Vejen Kommunes bemærkninger til klagen

Vejen Kommune har den 28. august 2020 bemærket, at opstilling af skydetårne er reguleret af jagtlovgivningen, og at administration efter denne lovgivning tilkommer Miljøstyrelsen. Det er kommunens opfattelse, at Vejen Mose er en mose og ikke en skov, og at mosen er en lysåben naturtype omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som er kommunens myndighedsområde. Kommunen har på denne baggrund ikke fundet anledning til at afvente udtalelser fra Naturstyrelsen Vadehavet eller Danmarks Jægerforbund.

Det er desuden Vejen Kommunes opfattelse, at opsætning af store og markante skydetårne skæmmes landskabet, hvorfor de er i strid med naturbeskyttelseslovens formål om beskyttelse af de landskabelige værdier. Kommunen har henvist til en afgørelse fra 1987, hvor Skov- og Naturstyrelsen ændrede en tilladelse til opførelse af et byggeri på en hede, der var omfattet af den tidligere gældende naturfredningslov, og hvor området var udpeget som et større nationalt naturområde. Skov- og Naturstyrelsen omgjorde tilladelsen og lagde afgørende vægt på de landskabelige værdier. På denne baggrund finder Vejen Kommune, at der bør rettes en høj grad af opmærksomhed på de landskabelige værdier, da Vejen Mose er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde.

Endeligt har kommunen bemærket, at det er korrekt, at kommunen ikke har målt skydetårnenes nøjagtige højde, da højden er estimeret ud fra et billede, hvor en person på 1,75 m står ved siden af tårnet.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnets prøvelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, skal kommunen som tilsynsmyndighed foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Der kan som udgangspunkt ikke klages til Miljø- og Fødevareklagenævnet over et påbud, jf. § 78, stk. 1. Dog kan der klages til nævnet, såfremt lods-ejeren er uenig med kommunen i, at det omhandlende areal er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, eller at et indgreb udgør en tilstandsændring i strid med lovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår klagen over kommunens påbud således, at klager er uenig i, at de opsatte skydetårne og foderkasser udgør ulovlige tilstandsændringer i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over. Det fremgår dog af forarbejderne til bestemmelsen,⁵ at nævnet har mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end det, der er klaget over, f.eks. spørgsmålet om overholdelse af gældende EU-ret eller grundlæggende forvaltningsretlige grund-sætninger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag fundet anledning til at behandle, om påbuddet indeholder tilstrækkeligt grundlag til at vur-dere, om der foreligger en ulovlig tilstandsændring.

Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2, nr. 2, at der ikke må foretages ændringer i tilstanden af moser og lignende når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt i stk. 1, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Det fremgår af vejledningen til naturbeskyttelseslovens § 3, at der ved vur-deringen af om en foranstaltning kræver dispensation fra naturbeskyttel-slovens § 3, skal lægges vægt på foranstaltningens karakter og især på den virkning, den har for området, det vil sige om foranstaltningen inde-bærer ændringer af området og dermed af naturtilstanden. Vurderingen af om en foranstaltning indebærer en ændring af området skal tage udgangs-punkt i det konkrete områdes forhold og naturværdier.⁶

En skriftlig afgørelse skal indeholde en begrundelse, medmindre afgørel-sen fuldt ud giver parten medhold, jf. forvaltningslovens § 22.⁷

⁵ Jf. bemærkningerne til § 11 i forslag L44 til Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (FT 2016-17).

⁶ Vejledning nr. 40 om naturbeskyttelseslovens § 3 – beskyttede naturtyper, 2019, Miljøstyrelsen, pkt. 3.5.1.

⁷ Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, forvaltningsloven.

En begrundelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, som afgørelsen er truffet efter, og i det omfang, afgørelsen er baseret på et administrativt skøn, skal begrundelsen desuden angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1. Begrundelsen skal om fornødent også indeholde en kort redegørelse for de oplysninger om sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 2.

Begrundelsen skal fremtræde som en forklaring på, hvorfor afgørelsen har fået det pågældende resultat. En manglende eller mangelfuld begrundelse anses i almindelighed for en væsentlig mangel, som fører til, at afgørelsen er ugyldig.

Det er Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at påbuddet ikke indeholder en tilstrækkelig konkret og individuel vurdering af de hensyn, der skal varetages efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Nævnet har lagt vægt på, at Vejen Kommune i sagen blot har konstateret, at der ved de opsatte skydetårne og foderkasser er sket tilstandsændringer i beskyttet mose, og at de fremstår skæmmende og som landskabelige fremmedelementer. Kommunen har dog ikke foretaget en konkret vurdering af, eller nærmere redegjort for, hvilke naturværdier på de konkrete lokaliteter, der bliver påvirket af de foretagne foranstaltninger.

Det er på den baggrund Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse, at det ikke fremgår tilstrækkeligt klart, om der foreligger et ulovligt forhold i strid med naturbeskyttelseslovens § 3. På baggrund af den væsentlige, retlige begrundelsesmangel ophæves påbuddet.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herved ikke taget stilling til, om der er grundlag for at udstede påbud om retablering af mosen på de omhandlede matrikler.

Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at den omstændighed, at skydetårnene og foderkasserne eventuelt måtte være lovligt opstillet i henhold til anden lovgivning, ikke medfører, at naturbeskyttelseslovens § 3 ikke finder anvendelse for de pågældende forhold, såfremt anlæggene er placeret i en beskyttet naturtype og hvis indgrebene vurderes at udgøre tilstandsændringer i strid med naturbeskyttelseslovens § 3.

Nævnet bemærker i den anledning, at der ved kommunens skønsmæssige afvejning af, om der ved eventuelle tilstandsændringer i strid med naturbeskyttelseslovens § 3 skal ske retlig eller fysisk lovliggørelse, kan inddrages både områdets naturmæssige værdi, hvor ikke blot biologiske hensyn, men også landskabelige eller kulturhistoriske hensyn kan tages i betragtning.

Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vejen Kommunes afgørelse af 25. juni 2020 om påbud om retablering af beskyttet mose på matr. nr. A og A 3, Vejen By, Vejen, og matr. nr. A og A Gammel By, Læborg.